

KOY Porkka Pauliina(TEM), Savolainen 20.08.2020
Janne(TEM)

Asia

EU; Komission ehdotus neuvoston suositukseksi ”Silta työelämään – entistä vahvempi nuorisotakuu”

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 1.7.2020 ehdotuksen neuvoston suositukseksi ”Silta työelämään – entistä vahvempi nuorisotakuu” ja nuorisotakuun perustamisesta 22.4.2013 annetun neuvoston nuorisotakuun suosituksen korvaamisesta.

Puheenjohtajavaltio Saksan alustavien suunnitelmien mukaan neuvoston on tarkoitus hyväksyä poliittinen yhteisymmärrys suositusehdotuksesta 13.10.2020 TSTK-neuvostossa.

Suomen kanta

Suomi tukee komission ehdotusta uudistaa neuvoston vuodelta 2013 oleva suositus nuorisotakuusta. Uudistettu suositus laajentaa nuorisotakuun kohderyhmää koskemaan kaikkia alle 30-vuotiaita nuoria.

Vahvempi painotus haavoittuvassa asemassa oleviin nuoriin edellyttää laajempaa yhteistyötä sosiaali- ja terveystalouden sekä nuorisotyön kanssa. Nyt suosituksessa painottuu koulutus, mutta tavoitteita ei välttämättä saavuteta ilman laajempaa poikkihallinnollista yhteistyötä. Haavoittuvimmassa asemassa olevat nuoret sekä ylipäättään koulutuksessa aliedustetut ryhmät tarvitsevat monipuolisia palveluita tuekseen.

Suomi pitää hyvänä, että ikärajan laajentamisella huomioidaan paremmin koulusta työelämään siirtyminen ja kestävä työmarkkinoille integroituminen. On myös kannatettavaa, että uudistetun nuorisotakuusuosituksen mukaisesti nuorisotakuun kautta pyritään tavoittamaan ja aktivoimaan enemmän kaikista taustoista tulevia nuoria. Uudistettu nuorisotakuu huomioi aiempaa selvemmin osaamisen ja perustaitojen merkityksen työllistymisen kannalta. Lisäksi suositus huomioi työelämän muuttuneet vaatimukset ja ohjauksen tarpeen kasvun.

Suomi pitää hyvänä, että suositusehdotuksessa korostetaan myös sukupuolten tasa-arvon edistämisen tavoitetta. Muista EU-maista poiketen, Suomessa nuorten miesten

syrjäytyminen on naisten syrjäytymistä yleisempää, vaikka koronakriisi on lisännyt naisten työttömyyttä enemmän kuin miesten työttömyyttä.

Suomi on toimeenpannut nuorisotakuuta vuoden 2013 alusta alkaen. Osana nuorisotakuuta Suomi on kehittänyt nuorten matalan kynnyksen palvelupisteiden verkoston, joka toimii keskeisenä nuorisotakuun toimeenpanon välineenä. Jatkuvan oppimisen uudistus, oppivelvollisuuden laajentaminen sekä elinikäisen ohjauksen strategian valmistelu tukevat kansallisesti nuorisotakuun uusien painopisteiden toteuttamista.

Pääasiallinen sisältö

Seitsemän vuotta käynnistämisensä jälkeen nuorisotakuu on toteutunut EU:ssa, mutta haasteita on vielä jäljellä. Joka vuosi yli 3,5 miljoonaa nuorta saa nuorisotakuun mukaisen tarjouksen työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikasta. Nuorisotyöllisyysaloite (2014–2020), jonka EU-rahoitusosuus on kaikkiaan lähes 9 miljardia euroa yhdistettynä Euroopan sosiaalirahaston tekemiin lisäinvestointeihin, on ollut EU:n keskeinen rahoituslähde, josta tuetaan nuorisotakuun täytäntöönpanoa. Nuorisotyöttömyysaste ja NEET-nuorten osuus ovat supistuneet huomattavasti. Ennen koronaviruskriisiä (covid-19) 15–24-vuotiaiden nuorten työttömyysaste oli laskenut keskimäärin 14,9 prosenttiin vuoden 2013 huipputasostaan 24,4 prosentista.

Uudistetun nuorisotakuusuosituksen mukaan varmistetaan, että kaikille alle 30-vuotiaille nuorille tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikka neljän kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta tai virallisen koulutuksen päättämisestä. Nuorisotakuun yleistavoite säilytetään, mutta ikäryhmää laajennetaan niin, että se kattaa myös 25–29-vuotiaat.

Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa todetaan nuorisotakuusta: ”Taataan jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle tai alle 30-vuotiaalle valmistuneelle joko työ-, työharjoittelu-, työkokeilu-, työpaja-, oppisopimus- tai kuntoutuspaikka kolmen kuukauden aikana työttömyyden alkamisesta. Hallitus edistää nuorisotakuuta asiantuntijatyön pohjalta.”

Neuvoston suositus jättää nuorisotakuun hallinnolliset vastuut ja järjestelyt jäsenmaan päätettäväksi, mutta esittää nuorisotakuun toteuttamiseksi uudistettuja suuntaviivoja. Uudistetussa suosituksessa myönnetään, että koulusta työelämään siirtyminen ja kestävä työmarkkinoille integroituminen vie pidempään työelämässä vaadittujen taitojen muuttumisen vuoksi. Uudistettu nuorisotakuu linjattaisiin ikärajan nostolla paremmin EU-maiden kansallisten käytäntöjen mukaiseksi, koska nuoriin liittyvät toimenpiteet ja ohjelmat on yleisesti suunnattu enintään 29-vuotiaille nuorille, ja suurimmassa osassa jäsenvaltiota 25–29-vuotiaita pidetään jo nuorisotakuun kohderyhmänä.

Uudistetun nuorisotakuusuosituksen mukaisesti jäsenmaiden tulee kohdentaa nuorisotakuun toimenpano aiempaa tehokkaammin erilaisista taustoista tulevien nuorten tavoittamiseen ja tunnistaa aiempaa paremmin nuorten moninaiset tarpeet. Jotta nuorisotakuu voi toimia tehokkaasti, tulee nuorten olla tietoisia saatavilla olevista vaihtoehdoista koulutuksen ja palveluiden suhteen. Lisäksi uudistettu nuorisotakuu edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä tehostamaan ratkaisujen kohdentumista. Uudistettu nuorisotakuu tunnistaa paremmin työmarkkinoiden muuttuvat tarpeet ja perustaidot, joita työntekijöiltä vaaditaan. Tällaisia ovat esimerkiksi digitaalitaidot. Lisäksi uudistettu suositus tunnistaa työelämän muutoksen ja lisääntyvän ohjauksen tarpeen. Koska koulupudokkailla ja matalan osaamistason nuorilla on erityinen riski jäädä pitkäaikaisesti koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle, nuoria olisi suosituksen

mukaisesti kannustettava saattamaan yleissivistävä ja ammatillinen koulutuksensa päätökseen ja koulupudokkaat olisi tuotava takaisin koulutuksen piiriin. Uudistettu nuorisotakuusuositus esittää hyödynnettäväksi epävirallisempia ja joustavampia koulutusmuotoja.

Jäsenmaita suositellaan hyödyntävän kohdennettua palkkatukea, yrittäjyyden tukemista ja oppisopimusjärjestelmien kehittämistä. Uudistettu suositus suositaa turvaamaan nuorisotakuun mukaisten tarjousten laatu kytkemällä ne Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin sekä laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisiin puitteisiin ja harjoittelun laatuپuitteisiin, joita molempia on kehitetty vuodesta 2013 lähtien, ja varmistamalla esimerkiksi asianmukainen sosiaaliturva, koeaikojen kohtuullinen enimmäiskesto, selkeä kirjallinen sopimus ja työ- ja lepoaikojen määrittely.

Uudistetun nuorisotakuun käytännön toteutus esitetään jakautuneena neljään vaiheeseen (kartoitus, tavoittaminen, valmistelu ja tarjous). Kartoitusvaiheessa NEET-kohderyhmää koskevia tarkempia tietoja tarkastellaan erityisesti ottaen huomioon palveluntarjoajan maantieteellinen toimintaympäristö. Tavoittamisvaiheessa otetaan yhteyttä yksittäisiin NEET-nuoriin ja rakennetaan luottamusta. Valmisteluvaihe kestää nuoren palveluun rekisteröitymisestä tarjouksen tosiasialliseen alkuun asti. Tarpeiden ja ratkaisujen varsinainen yhteensovittaminen alkaa tässä vaiheessa, kun räätälöidään yksilöllisiä ja kokonaisvaltaisia lähestymistapoja, jotka voivat kattaa laajan valikoiman palveluja nuoren tilanteen mukaan. Neljäs ja viimeinen vaihe on varsinaisen työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikkatarjouksen alkaminen. Tällöin poistutaan nuorisotakuujärjestelmästä.

Kaikki jäsenmaat toteuttavat tällä hetkellä nuorisotakuuta ja jäsenmaiden kokemusten sekä parhaiden käytäntöjen vaihto on aktiivista. Suomi toimii aktiivisesti eurooppalaisen nuorisotakuun kehittäjänä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 292 artikla yhdessä 149 artiklan kanssa

Käsittely Euroopan parlamentissa

Neuvoston päätös määräenemmistöpäätöksellä

Kansallinen valmistelu

Työllisyysjaoston kirjallinen menettely 2-9.7.2020

Eduskuntakäsittely

Perustuslain 97 §:n mukainen selvitys (E-kirje)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Nuorisotakuusta ei ole erikseen säädetty, mutta usea eri laki säätelee nuorisotakuun toimeenpanoa, kuten lait julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta sekä nuorisolaki.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat työllisyyden edistämistä.

Taloudelliset vaikutukset

Nuorisotakuuta koskeva suositus ei sido jäsenvaltioita oikeudellisesti. Suomen nuorisotakuun voidaan katsoa täyttävän pitkälti komission ehdottaman suosituksen. Uudistetun suosituksen toimeenpano ei aiheuta merkittäviä lisäpanostuksia.

Osana Euroopan elvytyssuunnitelmaa (Next Generation EU) nuorisotyöttömyystoimenpiteisiin tarjotaan taloudellista lisätukea elpymis- ja palautumistukivälineestä (ehdotettu 560 miljardia euroa) ja REACT-EU-välineestä (ehdotettu 55 miljardia euroa). Näitä toimia täydennetään rahoituskaudella 2021–2027 Euroopan sosiaalirahasto plussasta, jonka ehdotettu talousarvio on 86 miljardia euroa. ESR+:sta tuetaan erilaisia työllisyys- ja koulutustoimenpiteitä, jotka sisältyvät tähän ehdotukseen. Myös Euroopan aluekehitysrahastosta tehdään tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavia investointeja koulutukseen, joka on digitaalisen ja vihreän siirtymän mukaista. Jäsenvaltiot voivat saada tukea myös teknisen tuen välineestä rakennemuutosten valmisteluun ja toteutukseen, etenkin koulutus- ja työmarkkinapolitiikan alalla

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

Komission ehdotus 1.7.2020 COM(2020) 277 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Janne Savolainen, TEM, janne.savolainen@tem.fi 050 396 3452
Lari Anttonen, TEM, lari.anttonen@tem.fi +358 295047088
Pauliina Porkka, TEM, pauliina.porkka@tem.fi +358 295048278
Liisa Heinonen, TEM, liisa.heinonen@tem.fi 050 3960605

EUTORI-tunnus

EU/2020/1084

Liitteet**Viite**

Asiasanat	nuoret, työllisyys, sosiaalinen suojelu
Hoitaa	OKM, STM, TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, VM, VNK, VTV
